

Prvič po drugi svetovni vojni se spopadamo s tveganjem, da bodo mlajše generacije slabše preskrbljene kot njihovi starši.

Zakaj potrebujemo razvojno partnerstvo treh generacij?

Slovensko gospodarstvo niza uspeh za uspehom. Gospodarska rast je stabilnejša in bo v letošnjem letu najvišja v tem desetletju. Brezposelnost je najnižja po letih krize. Veliko optimizma je zaznati tudi v ravnanju državljanov, tako pri najemanju posojil kot tudi pri trošenju. To so podatki, ki vlivajo veliko optimizma. Res pa je, da posledic teh uspehov še niso deležni vsi državljani, saj je reševanje posledic dolgotrajne gospodarske krize – od brezposelnosti do visokega javnega dolga – še vedno prednostna naloga tako v Sloveniji kakor tudi v večini drugih evropskih držav.

Prvič po drugi svetovni vojni se tako Evropa kot Slovenija spopadata s tveganjem, da bodo mlajše generacije slabše preskrbljene kot njihovi starši. Prisotni so sicer prvi spodbudni znaki izboljšanja položaja mladih, vendar je pot do zelenih ciljev še dolga. Potrebno bo strniti vrste in poiskati rešitve, ki bodo zagotovile nadaljnje gospodarske uspehe in prosperiteto vsem prebivalcem.

1. Kako do perspektivnejše prihodnosti?

Letošnji Vrh slovenskega gospodarstva bo namenjen razpravi, kako z razvojnim partnerstvom treh generacij in drugih interesnih skupin do leta 2025 doseči višje število delovno aktivnih, ustrezno rast plač, kakor tudi osnovnega pogoja za to, to je višjo dodano vrednost na zaposlenega. S podpisom dogovora partnerjev na delodajalski in sindikalni strani bomo sledili zastavljenim ciljem, kot so:

- mladi do 30 let: hitrejša vključenost mladih v redne oblike dela in razpolovitev deleža podjetij, ki jim primanjkuje ustrezno usposobljene delovne sile;
- generacija 55+: povečana stopnja delovne aktivnosti starejših;
- aktivno prebivalstvo: rast povprečne bruto plače, ki bo višja od inflacije in hkrati nižja od rasti produktivnosti.

2. Zakaj se zmanjšuje število delovno sposobnih prebivalcev?

Medtem ko se sestava prebivalstva spreminja v smeri vse večjega števila starejših, se je število delovno sposobnih prebivalcev v zadnjih letih začelo zmanjševati. Že v obdobju 2015-2025 bo v povprečju kar 10.000 manj delovno sposobnih prebivalcev. Slednje je predvsem posledica prehajanja številčnejših povojnih generacij med starejše, predvsem upokojene državljane, in nizke rodnosti od začetka 90-ih let dalje. V začetku leta 2015 je bilo starejših od 65 let za dobro petino več kot otrok.

Ob tem ima Slovenija eno najnižjih stopenj delovne aktivnosti starejših (55-64 let) v EU. V letu 2014 je znašala 35,4 % (ženske 29 % in moški 41,8 %). Izstopamo tudi po zelo zgodnjem odhajanju v upokojitev. Več kot 70 % upokojencev se je upokojilo, ker so izpolnili pogoje za starostno pokojnino, skoraj 15 % pa je izbralo možnost predčasne upokojitve.

35,4 %
Slovencev med 55. in 64. letom je bilo delovno aktivnih v letu 2014. To je ena najnižjih stopenj delovne aktivnosti starejših v EU.

12. Vrh slovenskega gospodarstva

Tudi gospodarska rast zadnjih let ni izrazito povečala števila delovno aktivnih. Krepitev trga dela je počasnejša, kot bi lahko predvidevali iz podatkov o gospodarski rasti. Gospodarski subjekti opozarjajo, da bi več zaposlovali, pa na trgu dela ne dobijo ustreznih kadrov. Tudi število prijavljenih brezposelnih oseb se krči, a jih je še vedno bistveno več kot leta 2008. Njihova sestava pa ni obetavna. Čedalje več je dolgotrajno brezposelnih in težje zaposljivih, starejših od 50 let, nižje izobraženih.

3. Zakaj se mladi pozno zaposlujejo?

K sreči je odstotek mladih brezposelnih vse nižji. Njihova zaposlenost in ekonomski položaj se izboljšujeta, tako v EU kakor pri nas, kar se odraža tudi v številu sklenjenih delovnih razmerij za nedoločen čas. Seveda pa bi bilo potrebno narediti bistveno več, tako na zakonodajnem kot izvedbenem delu, da bi se mlade generacije hitreje vključevale na trg dela.

Status študenta omogoča številne ugodnosti in redne prihodke z opravljanjem dela prek študentskega servisa. To motivira mlade, da ta status namerno podaljšujejo in tako relativno pozno postajajo iskalci prve zaposlitve. In šele tedaj se pogosto odpirajo novi problemi, saj je glede na zaključen študij pogosto vprašljiva njihova zaposljivost.

Zaradi predvidenih ugodnih gospodarskih gibanj se bo zaposlovanje nadaljevalo, vendar ne gre spregledati dejstva, da bodo v prihodnje na razmere na trgu ob vse slabši sestavi brezposelnih vse bolj vplivale tudi demografske spremembe. Kadra, ki ga potrebujejo naši delodajalci, je in ga bo na voljo vse manj. Zato je potrebno čim prej ustrezno ukrepati!

4. Zakaj starejši ne bi bili dobri mentorji?

Finančne spodbude za premik iz brezposelnosti v zaposlenost so pri nas med najšibkejšimi v OECD in EU. Zato so mnogi brezposelni posamezniki mnenja, da se ne izplača delati. Prehod iz brezposelnosti v

zaposlenost je še zlasti finančno nezanimiv, ko zaposleni za novo službo prejmejo nižjo plačo, kot je bila zaslužena pred brezposelnostjo. Slovenija bo morala razmisliti o uvedbi podpore za vključitev v delo.

Vsekakor bodo potrebne tudi dodatne aktivnosti za to, da bodo starejši delavci dlje ostajali v redni zaposlitvi. Pogosto so sami delodajalci polni predsodkov in negativnih percepcij, ko gre za starejše delavce ali starejše kandidate za zaposlitev. Toda s prilagoditvijo delovnih mest, rednim usposabljanjem so lahko prav ti delavci mentorji in vzorniki mlajšim kolegom. S promocijo prožnejših delovnih razmerij, vključujoč delovna mesta za določen čas, lahko podaljšamo delovno obdobje in povečamo dobro počutje delavcev. Tovrstno razmišljanje bo potrebno čim prej sprejeti kot poslovno filozofijo, saj bo v bližnji prihodnosti potreben ponovni dvig upokojitvene starosti in dolžine delovne dobe, ki je potrebna za prejetje polne pokojnine. Tudi finančne spodbude za nadaljevanje dela po doseženi upokojitveni starosti so odločilne pri sprejemanju odločitve delavcev o pravem času in hitrosti njihovega umika iz zaposlitve.

Zaradi vsega naštetega je pravi čas, da vsi ključni deležniki v Sloveniji sklenemo razvojno partnerstvo, s katerim se bomo postavili po robu negativnim trendom in vsem generacijam omogočili stabilnejšo in lepšo prihodnost. gg

Foto: Zane Novič

Tatjana Čerin, izvršna direktorica GZS za socialni dialog

Gospodarska rast zadnjih let ni izrazito povečala števila delovno aktivnih.

18 % Slovencev je bilo leta 2015 starejših od 65 let. Otroci do 14. leta so predstavljali 15 % prebivalstva.

Odkrijte ebm-papst v gospodinjstvih aparatih.

discover.ebmpapst.com/household_appliances